

د. استریکلند
ل. وید؛ ر. جانستون

مقدمه‌ای بر
تحلیل سیاسی

ترجمه‌ی

دکتر علی معنوی

(دانشگاه شهید بهشتی)

د. استریکلند
ل. وید؛ ر. جانستون

مقدمه‌ای بر

تحلیل سیاسی

ترجمه‌ی

دکتر علی معنوی

(دانشگاه شهید بهشتی)

فهرست

۷	یادداشت مترجم
۹	دیباچه
۱۱	پیشگفتار
۱۵	فصل ۱: مفروض‌ها
۲۳	فصل ۲: نظام‌های سیاسی
۵۳	فصل ۳: تصمیمات
۶۷	فصل ۴: تضاد
۸۷	فصل ۵: حل تضاد
۹۹	فصل ۶: نظر
۱۲۵	فصل ۷: نمایندگی
۱۳۷	فصل ۸: تشکیلات

یادداشت مترجم

در میان علوم اجتماعی مدرن، بی‌تردید «سیاست» پیچیده‌ترین و پرمخاطب‌ترین علم است و عرصه‌ی سیاسی به دلیل پیوند نزدیک با زندگی پراکندگی دنیای کنونی تنها به مخاطبانی خاص محدود نمی‌شود؛ به عبارتی، امروزه دیگر این عقیده‌ی عامیانه که: «سیاست فقط کار سیاستمداران است» مصداق ندارد؛ زیرا فراگیر شدن عرصه‌ی سیاسی در قالب مشارکت توده‌های مردم و تعامل ملت‌ها و دولت‌ها و نیز روابط بین کشورها، حاکی از حضور طیف وسیعی از افراد جامعه در این عرصه بوده، این واقعیت، علم سیاست را در صدر علوم اجتماعی قرار داده است. اما حضور توده‌ها در عرصه‌ی سیاسی، به‌ویژه، در کشور ما، هرچند نشانه‌ی رشد سیاسی آنهاست، با دانش نظام‌مند و جنبه‌ی «علمی» سیاست بسیار فاصله دارد و می‌توان گفت که در این زمینه، میان عمل و علم خلأ ایجاد شده است. طبیعی است انتظار نمی‌رود همه‌ی کسانی که به نحوی با سیاست و تحولات پرشتاب اجتماعی سروکار دارند، دانشمندان سیاسی باشند یا در این باره معلومات دانشگاهی کسب کنند، اما خلأ علمی به‌ویژه در کشورهای عقب‌افتاده که اتفاقاً درگیر بیشترین فعل و انفعال‌های سیاسی هستند، سبب می‌شود بسیاری از

حرکت‌ها و جریان‌های اجتماعی در بیراهه‌ها و بعضاً کوره‌راه‌ها سردرگم بمانند، لذا کسب حداقلی از دانش سیاسی تا اندازه‌ای این شکاف را پر می‌کند.

کتاب حاضر به همین منظور تألیف شده است. اگرچه مخاطبان اصلی در مقدمه‌ی کتاب، دانشجویان این رشته معرفی شده‌اند، بیان ساده و غیرتخصصی کتاب به گونه‌ای است که مطالب را برای افراد علاقه‌مند نیز قابل فهم می‌سازد.

این کتاب در برگیرنده‌ی هفت بخش است که در هر یک تعاریف بنیادی با ذکر نمونه‌های واقعی و نیز مثال‌ها و مسئله‌ها، خواننده را با مفاهیم اساسی علم سیاست و شیوه‌ی تحلیل سیاسی آشنا می‌سازد. همان‌گونه که در مقدمه اشاره شده، نگرش علمی بر مبنای مشاهده و توضیح، قابلیت است که هر ذهن منطقی به‌طور طبیعی از آن برخوردار است و همین نکته‌ی ظریف، تحلیل سیاسی را برای افراد غیرمتخصص نیز امکان‌پذیر می‌سازد. در پایان هر بخش، چند قضیه و مسئله گنجانده شده است و خواننده با استفاده از توضیحات و به‌کارگیری تعاریف و مفاهیم ارایه شده می‌تواند به اثبات و تحلیل آنها بپردازد. این روش از آن جهت مهم است که خواننده را به تأمل در واقعیت‌ها و پدیده‌های سیاسی وا می‌دارد و به تعمیق آنچه مطالعه شده کمک می‌کند. در واقع، محتویات این کتاب به شیوه‌ای کاربردی تنظیم شده است و این خود، امتیاز کتاب محسوب می‌شود؛ زیرا آموخته‌ها را از سطح محفوظات به سطح خلاقیت سودمند ارتقا می‌دهد. به امید آنکه این کتاب مقدماتی بتواند در پر کردن شکاف علمی در مباحث سیاسی سهمی هرچند اندک ایفا کند.

دکتر علی معنوی

(دانشگاه شهید بهشتی)

دیباچه

سرعت تحرک در عرصه‌ی فعالیت‌های روشن‌فکرانه، از جمله عرصه‌ی علوم سیاسی نوین، به گونه‌ای است که در دوران معاصر که کوشش‌های فکری از جمله علوم سیاسی مدرن به سرعت در جریان است، کتاب‌های مقدماتی و ساده‌ای که بتواند پاسخگوی نیاز به اطلاعات پایه‌ای و روزآمد باشد یا مقدمه‌هایی متناسب با نیاز مخاطبان علاقه‌مند به مباحث سیاسی داشته باشد، به اندازه‌ی کافی در دست‌رس نیست. این کتاب راه‌نمایی دقیق است که ما را به شیوه‌ی تفکری رهنمون می‌شود که تحلیلگران «تصمیم‌گیری» از جمله نظریه‌پردازان «بازی»، در میان دانشجویان رشته‌ی علوم سیاسی ترویج نموده‌اند. در پایان کتاب، خواننده از اینکه درباره‌ی بدنه و اسکلت حکومت توصیفی تکراری به دست‌نیاورده است خرسند خواهد بود. این مقدمه، تصویری زنده از شالوده‌های ساختاری و کارکرد سیاست به خواننده ارایه می‌دهد و خواننده‌ی دقیق به‌تدریج و حتا با شور، با روابط پیچیده‌ی موجود در ساختار سیاست و نیز با ریزه‌کاری‌ها و جزئیات این روابط آشنا خواهد شد.

در کتاب، تمرین‌هایی در نظر گرفته شده است تا خواننده را به تأمل وادارد که چگونه می‌توان از تعاریف اصلی موجود در کتاب، به قضیه‌ها و

فرضیه‌های سیاسی رسید و آنها را استخراج کرد. علاوه بر این مسئله‌هایی در کتاب گنجانده شده که به قضایای تشریحی معنا می‌بخشد و خواننده را درگیر مباحث مسئله‌آفرین می‌کند.

خواننده پس از مطالعه‌ی این کتاب، از خود خواهد پرسید: آیا من نیز به تألیف چنین کتابی دست می‌زدم؟ اگر خواننده به این نتیجه برسد که کتابی دیگر با همین محتوا تألیف نمی‌کرد، آن‌گاه می‌توان گفت که کتاب حاضر بهترین مقدمه‌ای است که ممکن بود نگاشته شود.

هارولد دی. لاسول

پیشگفتار

این کتاب با قصد تحلیل مقدماتی رفتار سیاسی نگاشته شده است. هدف ما آشنایی دانشجویان با مفاهیم و روش‌هایی است که قابل تعمیم به هر نظام سیاسی‌ای باشد. بدین وسیله دانشجویان قادر خواهند بود، بیش از آنچه متون درسی قدیمی که عمدتاً بر روش‌های نظری و توصیفی استوارند، به آنان می‌آموزند، به شیوه‌ای صرفه‌جویانه، دقیق، و منطقی به شناخت مباحث دانشگاهی در زمینه‌ی سیاست و حکومت دست‌یابند. امید داریم بتوانیم در رد این نظر شومپیتر سهمی ایفا کنیم:

... وقتی یک شهروند عادی وارد عرصه‌ی سیاست می‌شود، سطح کنش ذهنی او تنزل می‌یابد و... دوباره به صورت یک انسان ابتدایی درمی‌آید.
[کاپیتالیزم، سوسیالیسم و دموکراسی].

شاید برخی از خوانندگان رویکرد ما را افراطی بدانند، البته نه از حیث تفکر امروزی دانشمندان علوم سیاسی (که صرفاً روشی است ساده‌ساز و بازتابی)، بلکه از نظر نقطه‌ی عزیمت کار ما که معمولاً در کتاب‌های درسی با تکیه بر مفاهیمی مانند شهروند، مراکز قدرت، رویه‌های سیاسی، و نهادها آغاز می‌شود. ما بحث خود را با آن شیوه‌ی مرسوم که به انواع خوب و بد حکومت می‌پردازد آغاز نمی‌کنیم. به اعتقاد